

הכנסת העשרים וחמש

יוזם : חבר הכנסת יונתן מישרקי

פ/25/3650

הצעת חוק להפחתת סכום הפיצוי הכספי בשל נסיעה ללא תיקוף כרטיס בתחבורה ציבורית (תיקוני חקיקה), התשפ"ג–2023

1. תיקון פקודת מסילות הברזל, התשל"ב–1972¹, אחרי סעיף 17 יבוא :

"חייב מוגדל בשל 17א. על אף האמור בסעיף 17(א), נוסע המחזיק ברשותו איתיקוף למחזיק בכרטיס תקופתי המוצא ומקום היעד של הנסיעה בעדה שולמו דמי הנסיעה לפני תחילת נסיעתו, ולא העביר את הכרטיס במתקן המיועד לכך בהתאם להוראות סעיף 16(ב), לא יעלה סכום הפיצוי הכספי שיקבע השר על 20 שקלים חדשים."

2. תיקון פקודת התעבורה², אחרי סעיף 161 יבוא :

"חייב מוגדל בשל 161ז. על נוסע המחזיק ברשותו כרטיס תקופתי אישי תקף המתאים לנסיעתו, ולא העביר את הכרטיס במתקן המיועד לכך לפני תחילת נסיעתו, לא יחולו הוראות סעיף 161, והתעריף המוגדל כאמור בסעיף 161ה(א)(1) לא יעלה על 20 שקלים חדשים."

דברי הסבר

נוסעים רבים רוכשים כרטיס תקופתי המשולם מראש, כגון "חופשי שנתי", "חופשי חודשי" או

¹ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 23, עמ' 485.
² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173.

"חופשי יומי", המקנה זכאות לנסיעה חופשית למשך התקופה הקבועה בכרטיס, כאשר על הנוסע לתקף את נסיעתו במכונת תיקוף אלקטרונית המוצבת בכלי התחבורה. במקרה שבו נוסע לא העביר את הכרטיס התקופתי במכונת התיקוף בטעות ובתום לב, ואף שהנסיעה משולמת, מוטל עליו קנס בסכום של 180 שקלים חדשים. מדובר בסכום הזהה לקנס המוטל על נוסע שלא שילם על הנסיעה כלל.

ועדת הערר שמונתה לפי סעיף 1ב46(ד) לפקודת מסילות הברזל, קבעה בהחלטתה מיום 12 בינואר 2016 (תיק מס' 260 א.ז. נגד חברת סיטיפס בע"מ) כי במקרים שבהם נוסע החזיק בכרטיס חופשי תקופתי ולא תיקף אותו במיתקן, יש לבטל את החיוב המוגדל בסך 180 שקלים חדשים, ולהמירו באזהרה. בעקבות ערעור שהגישה חברת סיטיפס על החלטת ועדת הערר, ביטל בית המשפט המחוזי את ההחלטה בנימוק לפיו החברה המפעילה את הרכבת הקלה מקבלת את כספה בהתאם למספר תיקופי כרטיס הנסיעה האלקטרוני, ונוסע שלא תיקף את הכרטיס החופשי תקופתי גורם לה לנוק כלכלי. עם זאת, בשל הבעייתיות בדין הנוהג כיום, שאינו מבחין בין נוסע שלא שילם על הנסיעה כלל ובין נוסע ששכח לתקף את הכרטיס, החליט בית המשפט המחוזי כי "באמור לעיל, אין כדי למעט מן הבעיה שראתה ועדת הערר כפי האמור בהחלטותיה, בהתייחס למצבים אלה שבהם אין חולק על כך שהנוסעים לא ביקשו להפיק רווח כלכלי או תועלת כספית מאי תיקוף הכרטיס. שהרי המשיבים קנו כרטיס נסיעה (ששילמו). עליו. חרף זאת, הם מוצאים עצמם חייבים "חיוב מוגדל" העולה עשרות מונים על דמי הנסיעה (ששילמו). אכן, לא מדובר בשיקול של מה בכך וניתן להבין את תחושת אי הנוחות ואף את טענות המשיבים למידה מסוימת של "חוסר צדק", בכך שהם מחויבים באותו חיוב מוגדל העולה כאמור עשרות מונים על עלות הנסיעה המקורית, רק בשל אי תיקוף הכרטיס – אף בתום לב ובשגגה" (רע"א 54924-02-16 סיטיפס בע"מ נ' אריאל זדה ואח').

לפיכך, מוצע לקבוע שקנס כאמור בסך 180 שקלים חדשים, יינתן רק במקרה שבו הנוסע לא שילם על הנסיעה כלל. במקרה שבו הנוסע מחזיק בכרטיס חופשי תקופתי אולם לא תיקף אותו במיתקן המיועד לכך, סכום הקנס שיוטל עליו לא יעלה על 20 שקלים חדשים.

הצעות חוק זהות הונחו על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חבר הכנסת משה גפני וחבר הכנסת יעקב אשר (פ/25/215), על ידי חברת הכנסת אימאן יאסין חיטיב וקבוצת חברי כנסת (פ/25/1284) ועל ידי חבר הכנסת אברהם בצלאל (פ/25/3404).

הצעת החוק זהה לפ/25/3404 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י"ד בתמוז התשפ"ג (03.07.2023)